

Protocol pengatverzorging, pengatinfecties en trombosepreventie¹

Adviezen voor pengatverzorging

Door de pengaten goed schoon te houden is de kans op een infectie van de huid rondom de pennen kleiner. Het advies is om deze verzorging standaard elke 3 dagen te doen. Als de pengaten onrustig zijn en/of de huid rood ziet, wordt geadviseerd de pengaten elke dag schoon te maken tot de huid rondom de pennen weer rustig is.

Reinig niet alleen de huid, maar ook de pennen en het distractieframe regelmatig. Voor de verzorging van de pengaten en het frame heeft u de volgende spullen nodig, in sommige gevallen krijgt u een recept mee. De meeste van benodigdheden zijn bij de apotheek of drogist verkrijgbaar. De Iodosorbzalf krijgt u na de operatie mee naar huis.

Benodigdheden

- **Tube Iodosorb zalf** (Cadexomer Iodine 500mg/g) – zie afbeelding 1.
- Schaar (reinigen voor en na gebruik met 70/80% alcohol)
- Gaasjes 5/5 (onsteriel)
- Alcohol 70/80%, evt NaCl 0,9%
- Desinfectans (alcohol / chloorhexidine 0,5 mg/ml)
- Leukopor pleister
- Kraanwater
- Desinfectans-zeep
- Schone handdoek of papier/tissues

Afbeelding 1.

Het reinigen van de pengaten

Zorg voor schone nagels en was altijd uw handen met desinfectans-zeep (bv Unicura, Dettol of Hibiscrub) vóór het verzorgen van de pengaten. Gebruik een schone handdoek of papier/tissues om uw handen te drogen.

¹ Dit protocol is samengesteld op basis van protocollen van centra die in het verleden hebben deelgenomen aan studies waarin kniedistractie is uitgevoerd.

- De kraan eerst even laten doorstromen voordat water voor het reinigen gebruikt wordt.
- Indien mogelijk regelmatig douchen en het distractieframe onder de douche afspoelen. Indien douchen niet mogelijk is, zowel de pennen als het distractieframe in de buurt van de pengaten schoonmaken met (lauw) water.
- Als de gaasjes los zitten mogen deze voor het douchen/schoonmaken verwijderd worden, anders kunnen ze worden losgeweekt onder de douche. Spoel de oude Iodosorb zalf uit de wonden.
- Zorg dat de huid los van de pen zit en masseer zo nodig de verklevingen los. Massage zorgt ervoor dat een eventuele onderhuidse ophoping van afscheiding naar de oppervlakte komt, zodat dit verwijderd kan worden.
- Desinfecteer de handen met de alcohol.
- Reinig de schaar met alcohol/chloorhexidine.
- De huid rond de pennen met behulp van een gaasje gedrenkt in alcohol/chloorhexidine schoonmaken. Bij grotere wonden rond de peninsteek kan alcohol te pijnlijk zijn, dan kunt u lauw water of fysiologisch zout (NaCl 0,9%) gebruiken.
- Na schoonmaken van de huid zowel de pen als het distractieframe in de nabijheid van de pengaten ontsmetten met een gaasje met alcohol/chloorhexidine. Werk hierbij vanaf de huid omhoog.
- Gebruik regelmatig een nieuw schoon gaasje en zorg dat de pengaten waar de huid rood is als laatste worden verzorgd.
- Na alles schoongemaakt te hebben opnieuw uw handen wassen met desinfectans-zeep.
- Daarna de huid rond de pen met een nieuw schoon gaasje deppen met alcohol/chloorhexidine.
- Wondjes rondom de pengaten insmeren met Iodosorb zalf. Als de wonden uiteindelijk schoon en droog zijn kan deze stap worden overgeslagen en is aanbrengen van Iodosorb zalf niet nodig. Op een later moment kan gebruik van de zalf indien wenselijk weer gestart worden.
- Gebruik bij voorkeur gaasjes met split, zoals bijvoorbeeld drain gazen. Dit omdat bij het zelf inknippen van de gazen losse vezels in de wond kunnen komen, wat het risico op infectie verhoogd. Indien deze gazen niet beschikbaar zijn, dan 5x5 niet-steriele (schone nieuwe droge) gaasjes tot het midden inknippen met een schaar (schaar vooraf schoonmaken)
- Droge gaasjes aanbrengen rond de pennen en met de Leukopor pleister op twee plaatsen vastzetten. Zie afbeelding 2.

Regelmatig douchen met het distractieframe is geen probleem. Ga niet in bad. Zorg ervoor dat het distractieframe goed droog gemaakt wordt met een schone handdoek.

Afbeelding 2. Pengat afgedekt met gaasje

Aandachtspunten bij de verzorging

Als de insteekopeningen erg rood zijn of hevig vocht lekken moet u dit aan de arts melden. Neem dan contact met uw behandelend centrum.

Zorg altijd voor goede hygiëne rondom het frame. Was bijvoorbeeld altijd uw handen voordat u het frame aanraakt, gebruik een schone handdoek na het douchen, trek regelmatig schone kleding aan en verwissel ook het beddengoed regelmatig (bij voorkeur wekelijks).

De Iodosorb zalf kan tijdelijk een prikkend gevoel veroorzaken, met name het eerste uur na aanbrengen. Probeer de zalf zo min mogelijk op de intacte huid aan te brengen. De zalf is volledig verzadigd als het zijn kleur verloren heeft. Als dit het geval is, dan de pengaten reinigen volgens bovenstaande stappen en de nieuwe zalf aanbrengen.

Iodosorb zalf niet gebruiken bij:

- Jodium allergie
- Lithium gebruik
- Schildklieraandoening
- Nierfunctiestoornis (eGFR <60)
- Zwangere vrouwen, kinderen of vrouwen die borstvoeding geven

Adviezen bij pengatinfectie (huidontsteking)

Bij onverwacht ernstige pijn of problemen met het frame of botpennen, moet u altijd contact opnemen met uw behandelend centrum.

Als u vermoedt dat u een pengatinfectie heeft, neem dan zo snel mogelijk contact op met uw behandelend centrum. Als u een recept voor een antibioticakuur heeft meegekregen, dan mag u pas met de antibiotica starten als u overlegd heeft met een arts.

U kunt een beginnende pengatinfectie herkennen aan (vaak een combinatie van) de volgende symptomen:

- Pijn aan de huid rondom één van de pennen
- Roodheid van één of meerdere pengaten
- Zwelling van het been
- Pussige uitvloeiing
- Koorts (meer dan 38,5°C)

Ook als u twijfelt is het verstandig even contact op te nemen. U kunt in overleg met uw behandelend centrum ook een foto van het ontstoken gebied delen, dit kan mogelijk een bezoek aan uw behandelend centrum voorkomen.

In overleg met een arts kan gestart worden met een antibioticakuur. Volg de instructies voor gebruik van de kuur. Meestal verdwijnt de pijn binnen twee dagen. Het is wel belangrijk dat u de antibioticakuur volledig afmaakt en niet stopt wanneer de pijn verdwenen is. Als de pijn, roodheid en/of vocht afscheiding rondom de ontstoken pen na vijf dagen nog steeds bestaan neem dan opnieuw contact op met uw behandelend centrum.

Het komt vaker voor dat een infectie niet direct overgaat of zelfs meerdere keren opduikt. Het kan daarom voorkomen dat u meerdere antibioticakuren krijgt, gedurende de tijd dat u het distractieframe draagt.

Adviezen voor trombosepreventie

Vanwege de operatie bent u minder mobiel. Daardoor neemt de kans op trombose (een bloedstolsel in bijvoorbeeld het onderbeen of longen) toe. Om trombose te voorkomen krijgt u na de operatie bloedverdunners. Het is de bedoeling dat u dit medicijn gedurende de periode dat het distractieframe om de knie zit dagelijks gebruikt, tot twee weken na het verwijderen van het frame.

U verkleint de kans op trombose als volgt:

- Gebruik de bloedverdunners zoals voorgeschreven.
- Probeer de bovenbeenspieren regelmatig aan te spannen door het been op te tillen zonder hulp van de handen en trek daarbij de voorvoet naar u toe.
- Blijf bewegen / belasten met het distractieframe. Volledige belasting is mogelijk op geleide van pijn, met behulp van krukken. Voorkom overbelasting.